

RAPOR: TÜRKİYE'DE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİYLE İLGİLİ OLUMSUZ ALGILAR

www.TESPAM.org

www.tespamtechnologies.com

TÜRKİYE'DE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE İLGİLİ OLUMSUZ ALGILAR ANKETİ SONUÇ RAPORU

By TESPAM AI-SO

==

KAPAK TASARIM

Süleyman Türkeş Dedeci

YAYIN TARİHİ

18.04.2025

HAZIRLAYAN

TESPAM AI-SO

İLETİŞİM

info@TESPAM.org

>

TESPAM AI-SO Hakkında

TESPAM AI-SO, TESPAM'ın bir alt iştiraki olan "TESPAM Teknoloji ve Yazılım A.Ş." bünyesinde kurulmuş olan "TESPAM AI LAB" içerisinde faaliyetlerini yürütmektedir.

TESPAM AI-SO, TESPAM'ın 20 yılı aşkın tecrübesi, ulusal ve uluslararası ölçeklerdeki başarılı tahmin ve projeksiyonları, deneyimleri ekipleri ve geniş iletişim ağının sağladığı imkânları yapay zekâ desteği ile birleştirerek, günümüzde sosyal araştırmalar alanında yenilikçi yaklaşımlar ortaya koymaktadır.

Özellikle sahip olduğu teknolojik kabiliyetleri sayesinde, büyük ve karmaşık veri tabanlarını başarıyla analiz ederek, sosyal analizler için kullanabilen TESPAM AI-SO, çok daha tutarlı tahminler ve kurgular ortaya koyabilmektedir.

TESPAM AI-SO, ilgili analizleri kontrol ederek yorumlayan, örneklem kümelerini belirleyen, anket modellerini kurgulayan alanında uzman multidisipliner ekiplere sahiptir.

Bu minvalde TESPAM AI-SO;

- Siyasi analizler,
- Seçim stratejileri belirlenmesi,
- Söylem ve proje analizleri,
- Sosyal kırılganlık ve tepki analizleri,
- Yumuşak güç kabiliyet analizleri,
- Sosyolojik değerlendirme analizleri gibi çalışmalar üzerine odaklanmaktadır.

TESPAM AI bünyesinde, AI-SO'nun yanı sıra,

- Diplomasi alanında destek sunan; TESPAM AI Diplomacy,
- Güvenlik analizleri yapan; TESPAM AI Security,
- Ekonomi (ve enerji) temelli analizleri yapan; TESPAM AI ECO grupları da bulunmaktadır.

*

Bu rapor, Türkiye'de yapılan iklim değişikliği algı anketlerinin sonuçlarını bir araya getirerek toplumun iklim değişikliği konusundaki görüşlerini, endişelerini ve beklentilerini analiz etmektedir.

III

Özet

Türkiye'de (yüz yüze, telefon görüşmesi ve çevrimiçi ortamda) gerçekleştirilen iklim değişikliği algı anketlerine katılan 6000 kişinin verileri incelendiğinde:

- Katılımcıların %92.9'u iklim değişikliğinin gerçek olduğunu kabul etmektedir.
- %71.4'ü iklim değişikliğinin ana sebebinin insan kaynaklı karbon emisyonları olduğunu düşünmektedir.
- Toplumda iklim değişikliğinin varlığı konusunda geniş bir uzlaşma olmasına rağmen çözüm yolları ve politikalara dair önemli şüphelik ve güvensizlik mevcuttur.
- Katılımcıların %88.1'i dünyanın 2050 Net Sıfır Karbon hedefine ulaşamayacağına inanmaktadır.
- %72.6'sı Türkiye'nin 2053 net sıfır karbon hedefine ulaşamayacağını düşünmektedir.
- Ankete katılanların %85.7'si gelişmiş ülkelerin geçmiş emisyonlarının bedelini ödemesi gerektiğini düşünmektedir.

Bu sonuçlar, Türkiye'de iklim değişikliği farkındalığının yüksek olduğunu ancak çözüm önerilerine, uluslararası iklim politikalarına ve ekonomik etkilere yönelik önemli endişelerin bulunduğunu göstermektedir.

İçerik

TESPAM AI-SO Hakkında	VI
Özet	IX
İçerik.....	X
I. Anket Katılımcılarına Dair Demografik Bilgiler	1
II. İklim Değişikliği Algısı	2
III. Net Sıfır Karbon Hedeflerine Bakış.....	6
IV. Uluslararası İklim Politikalarına Yaklaşım.....	11
V. Türkiye'nin İklim Kanunu	20
VI. Sosyokültürel Tutumlar.....	24
VII. Diğer Hususlar.....	27
VIII. Sonuçlar ve Öneriler	30

Copyright © TESPAM

I. Anket Katılımcılarına Dair Demografik Bilgiler

Yaş Dağılımı:

- %52.4: 40-60 Yaş arası (en büyük grup),
- %22.0: 26-40 Yaş arası,
- %19.6: 60 Yaş üstü,
- %6.0: 15-25 Yaş arası.

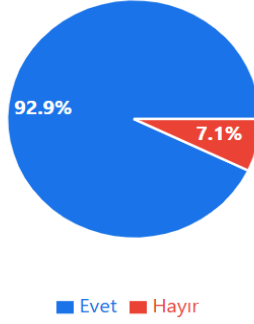
Eğitim Seviyesi:

- %45.8: Lisansüstü seviye,
- %40.5: 4 Yıllık lisans mezunu,
- %9.0: Lise mezunu veya 2 yıllık üniversite mezunu,
- %4.7: Lise altı eğitim seviyesine sahip.

Not: Katılımcıların %86.3'ü en az lisans derecesine sahiptir. Bu durum ankete katılanların eğitim seviyesinin Türkiye ortalamasının üzerinde olduğunu göstermektedir.

II. İklim Değişikliği Algısı

Size göre iklim değişiyor mu?

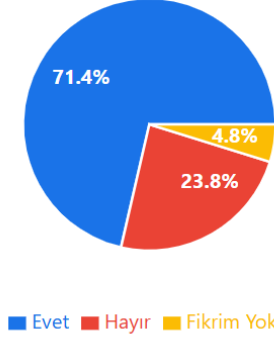
Önemli Bulgular:

- Katılımcıların **%92.9'u** (5,574 kişi) iklim değişikliğini gerçek bir olgu olarak kabul ediyor
- Yalnızca **%7.1'i** (426 kişi) iklim değişikliğinin gerçekleşmediğini düşünüyor

İklim Değişikliğinin Varlığı:

- %92.9: İklimin değiştiğine inanıyor,
- %7.1: İklimin değiştiğine inanmıyor.

Sizce iklim değişikliğinin en büyük sebebi insana bağlı olarak karbon emisyonları mı?

Önemli Bulgular:

- Katılımcıların **%71.4'ü** (4,284 kişi) iklim değişikliğinin ana sebebinin insan kaynaklı karbon emisyonları olduğunu düşünüyor
- **%23.8'i** (1,428 kişi) iklim değişikliğinin ana sebebinin insan kaynaklı karbon emisyonları olmadığını düşünüyor
- **%4.8'i** (288 kişi) bu konuda fikri olmadığını belirtiyor

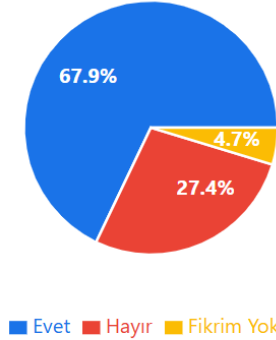
İklim Değişikliğinin Nedeni:

- **%71.4:** İklim değişikliğinin ana sebebinin insan kaynaklı karbon emisyonları olduğunu düşünüyor,
- **%23.8:** Ana sebebin insan kaynaklı karbon emisyonları olmadığını düşünüyor,
- **%4.8:** Fikri yok.

Emisyon Azaltımı ve İklim Değişikliği İlişkisi:

- %67.9: Karbon emisyonları azaltılırsa iklim değişikliğinin olumsuz etkileri azaltılabilir diyor,
- %27.4: Karbon emisyonları azaltılsa bile olumsuz etkilerin azalmayacağını düşünüyor,
- %4.7: Fikri yok.

Karbon emisyonları azaltılırsa iklim değişikliğinin olumsuz etkileri azaltılabilir mi?

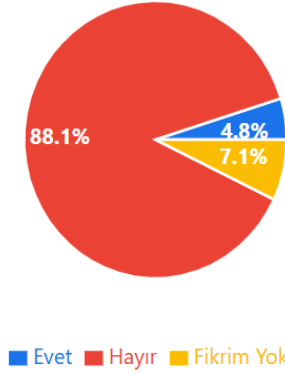
Önemli Bulgular:

- Katılımcıların **%67.9'u** (4,074 kişi) karbon emisyonlarının azaltılmasının iklim değişikliğinin olumsuz etkilerini azaltabileceğine inanıyor
- **%27.4'ü** (1,644 kişi) emisyon azaltımının iklim değişikliğinin etkilerini azaltmayacağını düşünüyor
- **%4.7'si** (282 kişi) bu konuda fikri olmadığını belirtiyor

Karbon Azaltımı ve Dünya'nın Geleceği:

- %35.1: Karbon emisyonlarını azaltmak dünyayı kurtarabilecek diyor,
- %48.8: Karbon emisyonlarını azaltmanın dünyayı kurtaramayacağını düşünüyor,
- %16.1: Bilmediğini belirtiyor.

Dünya 2050 net sıfır karbon hedefine ulaşabilecek mi?

Önemli Bulgular:

- Katılımcıların **%88.1'i** (5,286 kişi) dünyanın 2050 net sıfır karbon hedefine ulaşamayacağını düşünüyor
- Sadece **%4.8'i** (288 kişi) bu hedefe ulaşılabilceğine inanıyor
- **%7.1'i** (426 kişi) bu konuda fikri olmadığını belirtiyor

Genel İklim Kötümserliği:

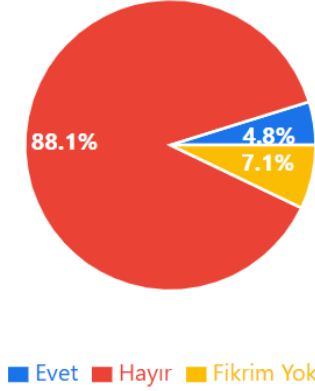
- %54.2: Karbon emisyonları sıfıra indirilse bile dünyanın sonunun geldiğine inanıyor,
- %32.5: Karbon emisyonları sıfıra indirilirse dünyanın sonunun gelmeyeceğini düşünüyor,
- %13.3: Fikri yok.

III. Net Sıfır Karbon Hedeflerine Bakış

Küresel Hedeflere İnanç:

- %4.8: Dünyanın 2050 net sıfır karbon hedefine ulaşabileceğini düşünüyor,
- %88.1: Dünyanın 2050 net sıfır karbon hedefine ulaşamayacağına inanıyor,
- %7.1: Fikri yok.

Dünya 2050 net sıfır karbon hedefine ulaşabilecek mi?

Önemli Bulgular:

- Katılımcıların **%88.1'i** (5,286 kişi) dünyanın 2050 net sıfır karbon hedefine ulaşamayacağını düşünüyor
- Sadece **%4.8'i** (288 kişi) bu hedefe ulaşılabilirliğine inanıyor
- **%7.1'i** (426 kişi) bu konuda fikri olmadığını belirtiyor

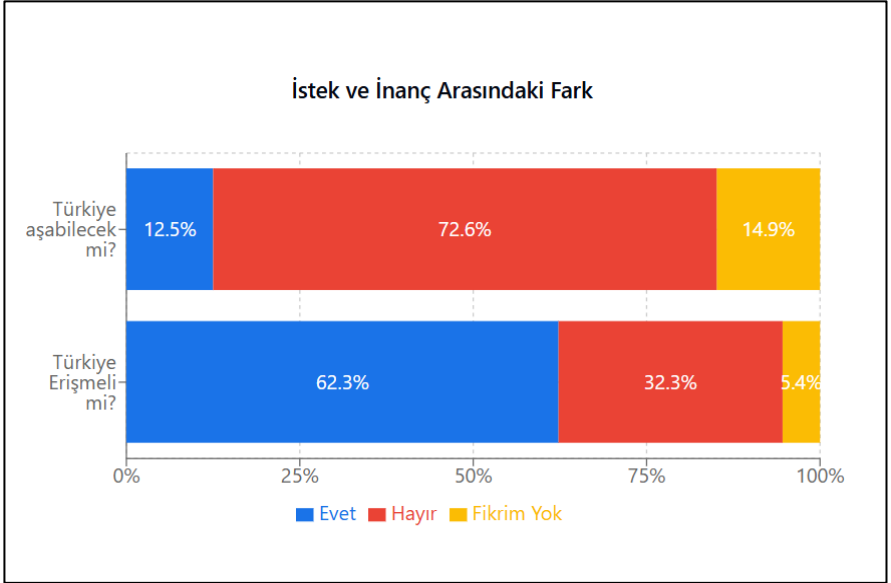
Gelişmiş Ülkeler ve Hedefler:

- %13.1: Gelişmiş ülkelerin net sıfır karbon hedeflerine ulaşabileceğini düşünüyor,
- %83.3: Gelişmiş ülkelerin bu hedeflere ulaşamayacağına inanıyor,
- %3.6: Fikri yok.

7

Türkiye ve Karbon Hedefleri:

- %12.5: Türkiye'nin 2053 net sıfır karbon hedefine ulaşabileceğini düşünüyor,
- %72.6: Türkiye'nin 2053 hedefine ulaşamayacağına inanıyor,
- %14.9: Fikri yok/öngöremiyor.

Hedeflere Erişim Gerekliliği:

- %62.3: Türkiye'nin 2053 hedefine erişmesi gerektiğini düşünüyor,
- %32.3: Türkiye'nin bu hedefe erişmesi gerekmediğini düşünüyor,
- %5.4: Fikri yok.

YORUM: İdeal ve Gerçekçilik Arasındaki Çelişki

Anket sonuçları katılımcıların Türkiye'nin iklim hedefleri konusunda "olması gereken" ile "olması beklenen" arasında belirgin bir ayrım yaptığını ortaya koymaktadır. Katılımcıların çoğunluğu (%62.3) Türkiye'nin 2053 net sıfır karbon hedefine erişmesi gerektiğini düşünürken aynı katılımcıların sadece %12.5'i bu hedefe gerçekten ulaşılabilceğine inanmaktadır. Bu 50 puanlık fark, toplumda güçlü bir iklim hedefi desteği olduğunu ancak küresel ve ulusal ölçekte mevcut politikalarla ve uygulamalarla başarıya olan güvenin düşük olduğunu göstermektedir. Bu durum, hükümet ve kurumların iklim politikaları konusunda sadece hedef koymakla kalmayıp bu hedeflere nasıl ulaşılacağına dair somut ve inandırıcı yol haritaları sunması gerektiğine işaret etmektedir. Diğer taraftan inandırıcı yol haritaları dahi, ekonomik anlamda topluma ilave yük getirecek ise desteklenmeyebilecektir. Bu durum da aşağıdaki grafikte gözler önüne serilmektedir. Görülebileceği üzere, net sıfır hedeflerinin ülkenin büyümesini sekteye uğratacağı beklentisi büyüktür. Ayrıca daha sonraki bölümlerde ifade edileceği üzere, toplum iklim değişikliği ile mücadelenin getireceği ilave ekonomik yükün altına girmek istememektedir.

Ekonomi-İklim Hedefi İlişkisi:

- %34.7: Net sıfır karbon hedefinin ülkenin büyüme hedeflerini sekteye uğratacağını düşünüyor,
- %30.5: Bu hedefin büyümeyi sekteye uğratmayacağını düşünüyor,
- %29.3: Sektörel büyüme hedefleri net olmadığı için yorum yapamıyor,
- %5.5: Bilmiyor.

Türkiye'nin 2053 net sıfır karbon hedefi ülkenin büyüme hedeflerini sekteye uğratır mı?

Önemli Bulgular:

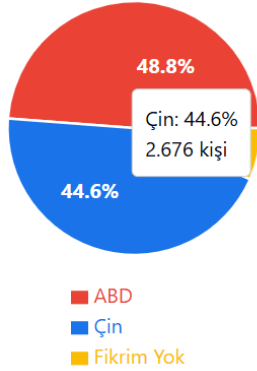
- Katılımcıların **%34.7'si** (2,082 kişi) iklim hedeflerinin ekonomik büyümeyi sekteye uğratacağını düşünüyor
- **%30.5'i** (1,830 kişi) iklim hedeflerinin ekonomik büyümeyi engellemeyeceğini düşünüyor
- **%29.3'ü** (1,758 kişi) sektörel büyüme hedefleri net olmadığı için yorum yapamıyor
- Toplumda bu konuda birbirine yakın oranlarda üç farklı görüş bulunuyor

IV. Uluslararası İklim Politikalarına Yaklaşım

Kişi Başı Emisyon Algısı:

- %48.8: ABD'nin kişi başı emisyonlarının daha yüksek olduğunu düşünüyor,
- %44.6: Çin'in kişi başı emisyonlarının daha yüksek olduğunu düşünüyor,
- %6.6: Fikri yok.

Dünyadaki kişi başı karbon emisyonu açısından hangi ülke daha yüksek değerlere sahip?

Önemli Bulgular:

- Katılımcıların **%48.8'i** (2,928 kişi) ABD'nin kişi başı emisyonlarının daha yüksek olduğunu düşünüyor
- **%44.6'sı** (2,676 kişi) Çin'in kişi başı emisyonlarının daha yüksek olduğunu düşünüyor
- **%6.6'sı** (396 kişi) bu konuda fikri olmadığını belirtiyor
- Halkın kişi başı emisyonlar konusunda fikri bölünmüş durumda

YORUM: Ankete katılanların ekonomi ve karbon hedefleri ilişkisi konusunda üç farklı gruba bölünmesi (yaklaşık %35'i sekteye uğratır, %30'u uğratmaz ve %30'u da karar veremiyor), toplumda karbon hedeflerinin ekonomik etkileri konusunda net bir algı oluşmadığını göstermektedir.

Bu durum, yeşil dönüşümün ekonomik faydalarına dair daha fazla bilgilendirme yapılması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Kişi başı emisyonlar konusunda da toplumun yaklaşık yarısı doğru bilgiye sahiptir. (ABD'nin kişi başına emisyonları daha yüksektir) Ancak neredeyse aynı oranda katılımcı yanlış kaniya sahiptir. Bu bilgi eksikliği, iklim adaleti ve karbon sorumluluğu tartışmalarının sağlıklı yürütülmesini zorlaştırabilecektir.

İklim iletişiminde uluslararası karbon emisyonları konusunda doğru bilgilendirme yapılması politika desteği oluşturmak için önemlidir.

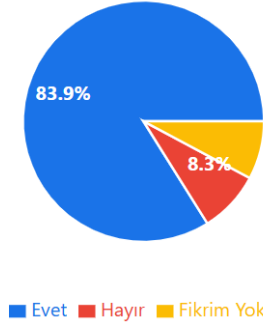
Tarihsel Toplam Emisyonlar:

- %58.3: ABD'nin tarihsel toplam emisyonlarının daha yüksek olduğunu düşünüyor,
- %35.1: Çin'in tarihsel toplam emisyonlarının daha yüksek olduğunu düşünüyor,
- %6.6: Fikri yok.

Gelişmiş Ülkelerin Sorumlulukları:

- %85.7: Gelişmiş ülkelerin geçmiş emisyonlarının bedelini ödemesi gerektiğini düşünüyor,
- %8.9: Ödemesi gerekmediğini düşünüyor,
- %5.4: Fikri yok.

ABD öncülüğünde Batılı ülkeler iklim değişikliği ile mücadele ve emisyonlar konusunu siyasi bir argüman olarak kullanmaya çalışıyor mu?

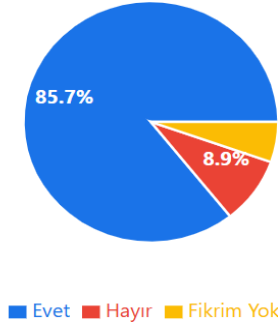
Önemli Bulgular:

- Katılımcıların **%83.9'u** (5,034 kişi) Batılı ülkelerin iklim değişikliğini siyasi bir argüman olarak kullandığını düşünüyor
- Sadece **%8.3'ü** (498 kişi) iklim değişikliğinin siyasi araçsallaştırılmadığını düşünüyor
- **%7.8'i** (468 kişi) bu konuda fikri olmadığını belirtiyor

Emisyon Eşitliği Algısı:

- %65.9: Dünyada herkesin ABD vatandaşları kadar emisyon yapabilme hakkı olduğunu düşünüyor,
- %24.6: Böyle bir hak olmadığını düşünüyor,
- %9.5: Fikri yok.

Gelişmiş Batılı ülkeler önce geçmiş emisyonlarının bedelini ödemeli mi?

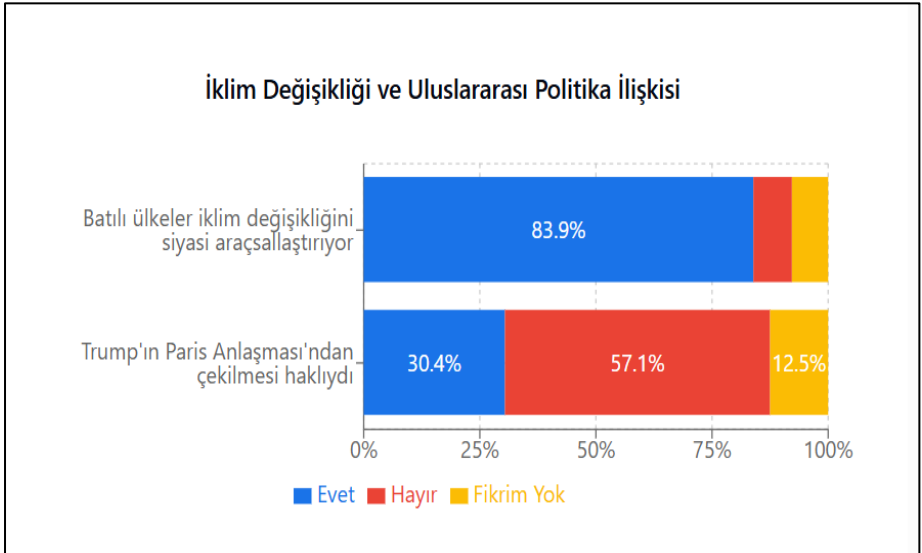

Önemli Bulgular:

- Katılımcıların **%85.7'si** (5,142 kişi) gelişmiş ülkelerin geçmiş emisyonlarının bedelini ödemesi gerektiğini düşünüyor
- Sadece **%8.9'u** (534 kişi) gelişmiş ülkelerin bu sorumluluğu olmadığını düşünüyor
- **%5.4'ü** (324 kişi) bu konuda fikri olmadığını belirtiyor

Uluslararası İklim Politikası Algısı:

- %83.9: ABD öncülüğünde Batılı ülkelerin iklim değişikliğini siyasi bir argüman olarak kullandığını düşünüyor,
- %8.3: Kullanmadığını düşünüyor,
- %7.7: Fikri yok.

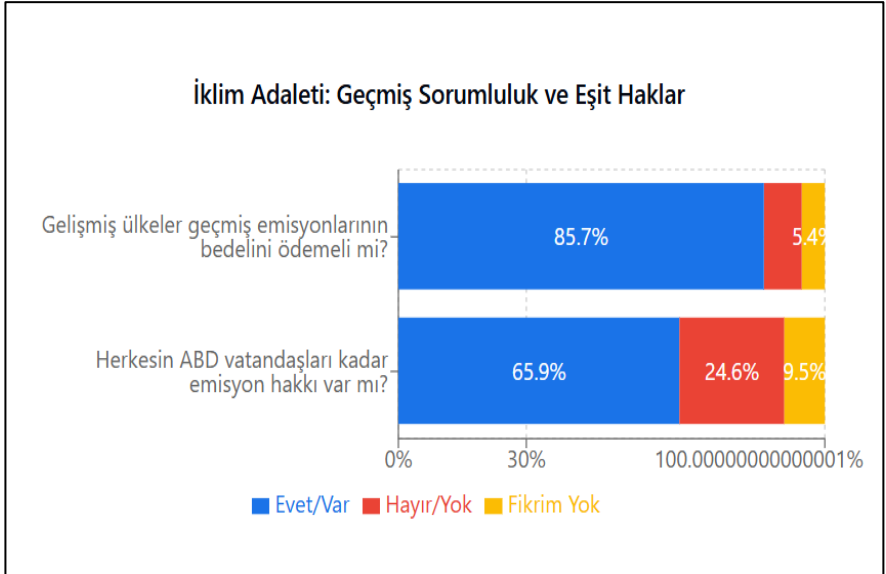
YORUM: Anket sonuçları ilginç bir çelişkiyi ortaya koymaktadır. Şöyle ki; katılımcıların büyük çoğunluğu (%83.9) Batılı ülkelerin iklim değişikliğini siyasi bir araç olarak kullandığını düşünmesine rağmen aynı katılımcıların çoğunluğu (%57.1) Trump'ın Paris Anlaşması'ndan çekilme kararını yanlış bulmaktadır.

Bu paradoksal durum, Türk toplumunun uluslararası iklim anlaşmalarına ve iş birliğine, algılanan siyasi motiflere rağmen değer verdiğini göstermektedir.

Kısacası süreç şüpheyle karşılsa da sonuç desteklenmektedir. Bu tutum, Türkiye'nin iklim diplomasisinde "eleştirel katılımcı" bir pozisyon benimsemesinin toplumsal desteğini ortaya koymaktadır

Paris Anlaşması Görüşleri:

- %57.1: Trump'ın Paris Anlaşması'ndan çekilmesinin haklı olmadığına inanıyor,
- %42.9: Haklı olduğunu veya fikri olmadığını belirtiyor.

Yeşil Dönüşüm Örnekleri:

- %46.6: Almanya'nın yanlış yeşil dönüşüm programlarının kurbanı olduğuna inanıyor,
- %20.2: Almanya'nın kurban olmadığını düşünüyor,
- %33.2: Fikri yok.

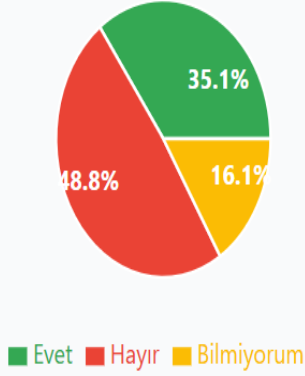
YORUM: Anket sonuçları, Türkiye'de iklim adaleti konusunda güçlü bir toplumsal görüş olduğunu göstermektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğu (%85.7) gelişmiş ülkelerin geçmiş emisyonlarının sorumluluğunu üstlenmesi gerektiğini düşünmektedir. Bu sonuç, Türkiye'nin uluslararası iklim müzakerelerinde "tarihsel sorumluluk" ilkesini vurgulamasının toplumsal temelini oluşturmaktadır.

Ayrıca, katılımcıların önemli bir çoğunluğu (%65.9'u) dünyadaki her insanın ABD vatandaşları kadar emisyon hakkı olduğunu desteklemektedir.

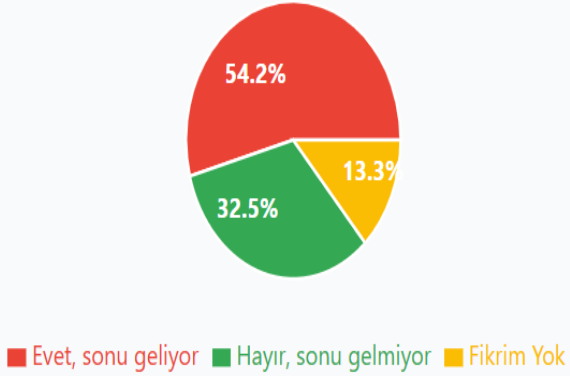
Bu iki bulgu birlikte değerlendirildiğinde, toplumda "ortak fakat farklılaştırılmış sorumluluklar" ve "eşit karbonsuzlaşma hakları" ilkelerine dayalı bir iklim adaleti anlayışının hâkim olduğu görülmektedir. Bu durum, Türkiye'nin iklim müzakerelerinde gelişmiş ülkelere daha fazla finansal ve teknolojik destek talep etmesinin toplumsal meşruiyetini de güçlendirmektedir.

İklim Kötümserliği:

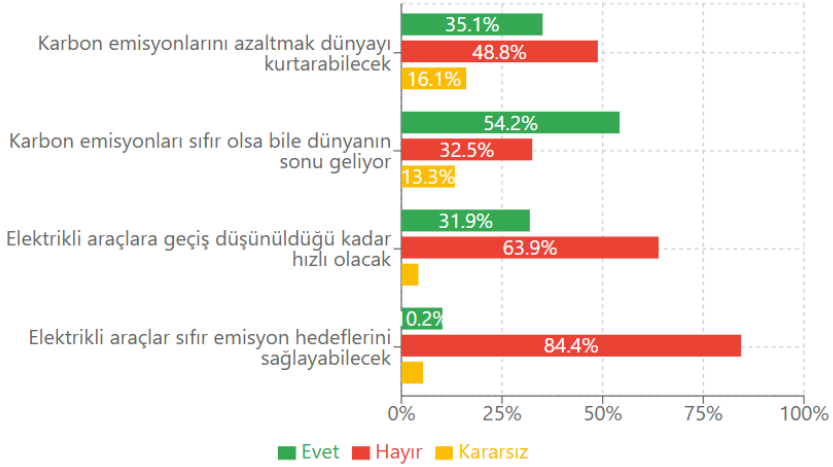
Karbon emisyonlarını azaltmak dünyayı kurtarabilecek mi?

Karbon emisyonları sıfır da olsa dünyanın sonu geliyor mu?

İklim Çözümlerine İnanç Karşılaştırması

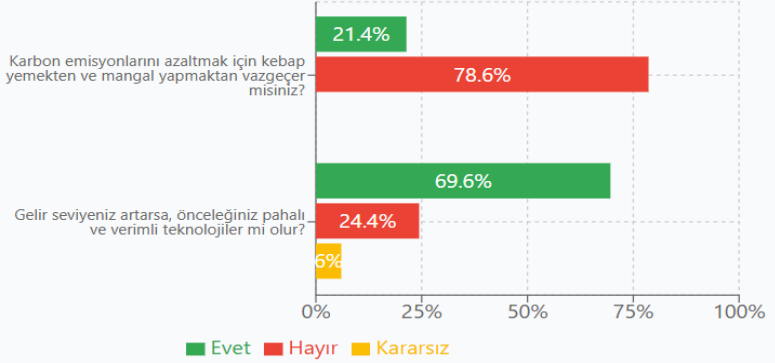
YORUM: Anket sonuçları, Türkiye'de güçlü bir "iklim kötümserliği" eğilimini ortaya koymaktadır. Katılımcıların yaklaşık yarısı (%48.8'i) karbon emisyonlarının azaltılmasının dünyayı kurtaramayacağını, üçte ikisi (%54.2'si) ise karbon sıfırlansa bile dünyanın sonunun geldiğini düşünmektedir. Bu durum, toplumda yerleşik bir "iklim felaket" algısının olduğunu göstermektedir.

Teknolojik çözümlere güven de oldukça düşüktür. Katılımcıların büyük çoğunluğu elektrikli araçlara geçişin düşünüldüğü kadar hızlı olmayacağına (%63.9'u) ve elektrikli araçların tek başına net sıfır emisyon hedeflerine ulaşmada yetersiz kalacağına (%84.4'ü) inanmaktadır.

Bu sonuçlar, iklim politikaları iletişimde "tekno-iyimserlik" yerine "gerçekçi kademeli geçiş" vurgusunun daha etkili olabileceğini, ayrıca iklim politikalarının yalnızca "dünyanın kurtuluşu" değil, daha yakın ve somut faydalar (hava kirliliğini azaltma, enerji bağımsızlığı, yeşil istihdam vb.) üzerinden çerçevelenmesinin daha ikna edici olabileceğini göstermektedir.

V. Türkiye'nin İklim Kanunu

1. Kültürel Tutumlar ve Teknoloji Tercihleri

Önemli Bulgular:

- Katılımcıların **%78.6'sı** (4,716 kişi) karbon emisyonlarını azaltmak için geleneksel yemek kültüründen vazgeçmeye istekli değil
- Ancak aynı zamanda **%69.6'sı** (4,176 kişi) maddi imkanı olsa çevre dostu teknolojileri tercih edeceğini belirtiyor
- Bu çelişki, insanların bireysel kültürel tercihlerini korumak isterken, teknolojik çözümlere daha açık olduğunu gösteriyor

Mevcut İklim Kanunu Algısı:

- %29.8: Şu an mecliste olan iklim kanununu destekliyor,
- %28.0: Desteklemiyor,
- %25.0: Fikri yok,
- %17.3: İyi yönleri var, kötü yönleri de olabilir.

Kanun Bilgisi:

- %39.9: İklim kanunu taslak metnini okumuş,
- %60.1: Okumamış.

Kanunun Etkileri Hakkında Görüşler:

- %22.6: İklim kanununun ülke için zararlı olduğunu düşünüyor,
- %32.1: Zararlı olmadığını düşünüyor,
- %16.7: Hem olumlu hem olumsuz yönleri olduğunu düşünüyor,
- %28.6: Fikri yok.

Kanunun Sektörel Etkileri:

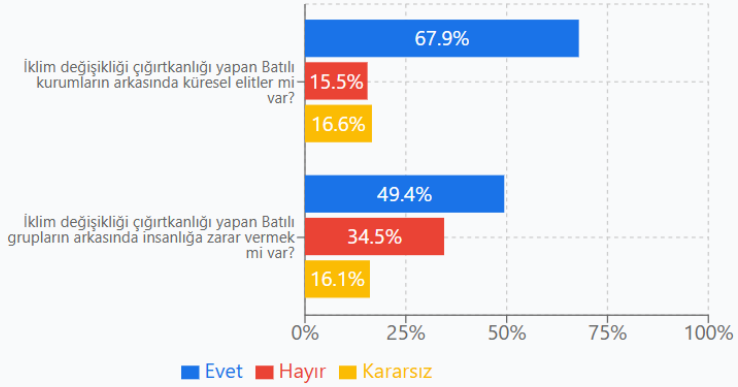
- %36.3: İklim kanununun hayvancılığa zarar vereceğini düşünüyor,
- %32.1: Zarar vermeyeceğini düşünüyor,
- %31.5: Fikri yok.

Mülkiyet Hakları Endişesi:

- %23.8: İklim kanunu nedeniyle insanların arazilerine haksız olarak el konulacağını düşünüyor,

- %39.9: El konulmayacağını düşünüyor,
- %36.3: Fikri yok.

2. İklim Politikalarına Şüphecilik ve Komplo Teorileri

Önemli Bulgular:

- Katılımcıların **%67.9'u** (4,074 kişi) iklim aktivizminin arkasında "küresel elitler" olduğuna inanıyor
- Yaklaşık **%49.4'ü** (2,964 kişi) iklim gruplarının insanlığa zarar verme amacı taşıdığını düşünüyor
- Bu veriler, iklim politikalarına yönelik yaygın bir güvensizliği ve komplo teorilerinin etkisini gösteriyor

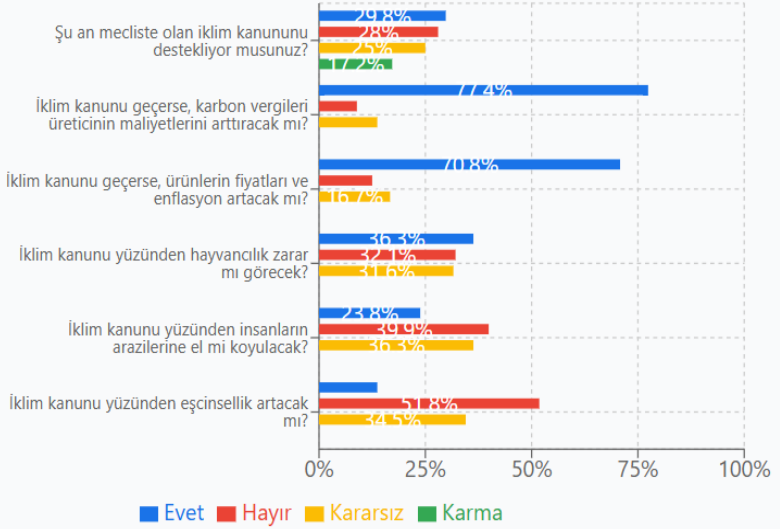
Sosyal Etki Algısı:

- %13.7: İklim kanunu yüzünden eşcinselliğin artacağını düşünüyor,
- %51.8: Artmayacağını düşünüyor,
- %34.5: Fikri yok.

Bakanlıklar ve İklim Politikası:

- %33.3: Çevre Bakanlığı'nın iklim değişikliği konusunda daha makul açıklamalar yaptığını düşünüyor,
- %23.2: Enerji Bakanlığı'nın daha makul açıklamalar yaptığını düşünüyor,
- %43.5: Fikri yok.

3. İklim Kanunu Algısı ve Ekonomik Etkileri

Önemli Bulgular:

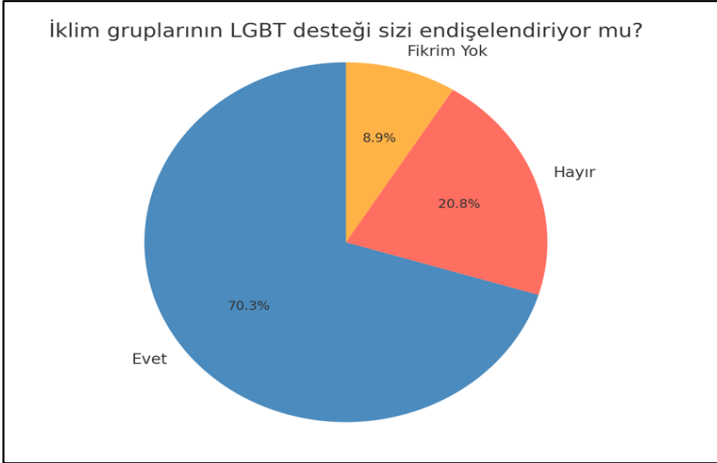
- İklim kanununun desteklenme oranı (%29.8) ile desteklenmeme oranı (%28) birbirine çok yakın
- Katılımcıların büyük çoğunluğu, kanunun ekonomik maliyetleri artıracaklarını (%77.4) ve enflasyonu yükselteceğini (%70.8) düşünüyor
- Hayvancılık için zarar endişesi (%36.3) ve arazi mülkiyeti kaygısı (%23.8) önemli oranda
- İlginç şekilde, katılımcıların %13.7'si iklim kanunu ile eşcinsellik arasında bir bağlantı kuruyor

VI. Sosyokültürel Tutumlar

LGBT Konusu:

“İklim değişikliği çığırtaıklığı yapan bazı Batılı grupların LGBT gibi sapkınlıkları da destekliyor olması sizi endişelendiriyor mu?” sorusu aşğıdaki şekilde cevaplanmıştır.

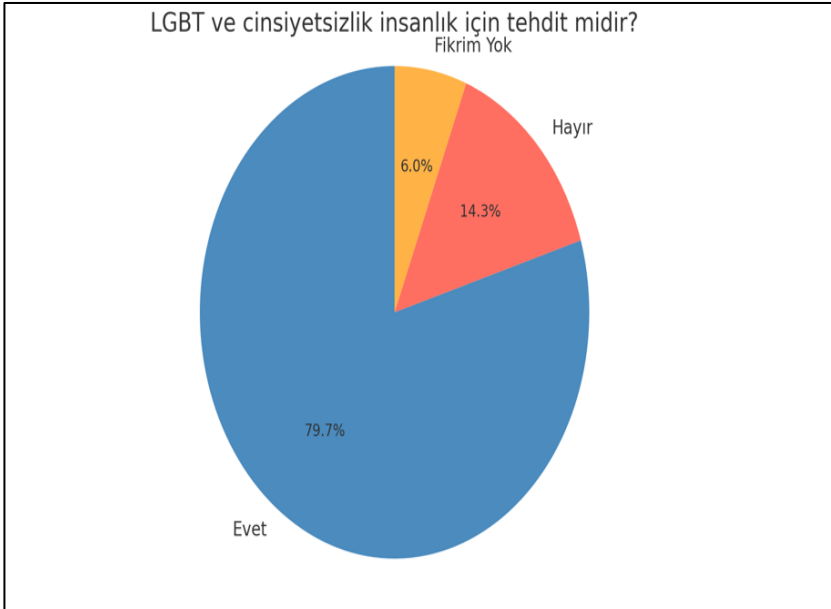
- Evet: %70,2,
- Hayır: %20,8,
- Fikrim yok: %8,9.

YORUM: Bu oran, iklim değışikliğı gibi (daha çok) bilimsel bir zeminde değeriendirilmesi gereken meselenin, kültürel çatışma ve ideolojik bir paket olarak algılandığını göstermektedir. Bu duruma hiç şüphesiz iklim konusunu

siyasi argüman olarak kullanmaya çalışan bazı Batılı ülke ve kurumların ters tepen hamleleri de sebep olabilmektedir. Mamafi iklim politikaları “Batılı değerler bütünü” içinde LGBT ile ilişkilendirilerek karşıtlıkla değerlendirilebilmektedir. Dolayısıyla Batı şayet inandırıcı bir iklim modeli ortaya koyabilmek istiyorsa, süreci siyasallaştırmadan ve konsepte insan fıtratı ile çelişmeyen yaklaşımlar eklemekten süreci yürütebilmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan, ulusal bazda değerlendirildiğinde, iklim politikalarının toplumun değer sistemleriyle çatışmadığını vurgulayan, yerli-milli kavramlarla çerçevelenmiş iletişim stratejileri geliştirilmelidir. “İklim savunusu aile savunusudur” gibi köprü kuran mesajlar üretilebilir.

Benzer şekilde, “LGBT ve cinsiyetsizlik insanlık için bir tehdit midir?” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde ise;

Sonuçlar:

- Evet: %79,8,
- Hayır: %14,3,
- Fikrim yok: %6.

YORUM: Bu oran, LGBT karşıtı görüşlerin katılımcı kitlesi arasında son derece yaygın olduğunu ve politik, kültürel ya da ahlaki tehdit olarak algılandığını göstermektedir. Aynı zamanda çevresel konuların bu kültürel çerçeveye göre filtrelendiğini işaret etmektedir.

Dolayısıyla, ulusal bazda etkin bir iklim değişikliğiyle mücadele programı izlenmek isteniyorsa,

- *İklim politikalarının küresel siyasi gündemlerden bağımsız olduğu ve ahlaki açıdan toplumsal değerlerle çelişmediği net biçimde anlatılmalıdır.*
- *Bu yapılırken, aynı zamanda LGBT ve cinsiyetsizlik gibi hastalıklarla etkin bir şekilde mücadele edilmelidir.*
- *Topluma iklim bilincini aktarmak için ideolojik eşleştirmelerden kaçınılmalı, bilimsel ve faydaya dayalı bir anlatım tercih edilmelidir.*

Bu iki soru, Türkiye’de iklim meselesine yaklaşımın sadece çevresel değil, değerler sistemiyle harmanlanmış olduğunu göstermektedir. Strateji

geliştirirken bu çok katmanlı yapının dikkate alınması, toplumun hassasiyetlerine duyarlı bir iletişim politikası geliştirilmesini gerekli kılmaktadır.

VII. Diğer Hususlar

Elektrikli Araçlar ve Dönüşüm:

- %31.9: Elektrikli araçlara geçişin düşünüldüğü kadar hızlı olacağını düşünüyor,
- %63.9: Olmayacağını düşünüyor,
- %4.2: Fikri yok,
- %10.2: Elektrikli araçlar sayesinde net sıfır emisyon hedeflerine ulaşılabilirliğini düşünüyor,
- %84.4: Ulaşılamayacağını düşünüyor,
- %5.4: Fikri yok.

Karbon Vergisi ve Ekonomik Etkiler:

- %77.4: İklim kanunu geçerse karbon vergilerinin üretici maliyetlerini artıracığına inanıyor,
- %8.9: Artırmayacağını düşünüyor,
- %13.7: Fikri yok,

- %70.8: İklim kanunu geçerse karbon vergileri yüzünden ürün fiyatları ve enflasyonun artacağını düşünüyor,
- %12.5: Artmayacağını düşünüyor,
- %16.7: Fikri yok.

Fedakârlık Toleransı:

- %32.1: Karbon emisyonlarını azaltma gayesiyle enflasyonun artmasını göze alabileceğini söylüyor,
- %58.9: Göze alamayacağını belirtiyor,
- %8.9: Fikri yok.

Teknoloji Tercihleri:

- %69.6: Gelir seviyesi artarsa pahalı ve verimli teknolojileri tercih edeceğini belirtiyor,
- %24.4: Daha az verimli ama daha makul fiyatlı teknolojileri tercih edeceğini söylüyor,
- %6.0: Fikri yok.

Yenilenebilir Enerji Algısı:

- %54.2: Türkiye'nin karbon emisyonlarını azaltma noktasında yenilenebilir enerji yatırımlarıyla gereken fazlasını yaptığını düşünüyor,
- %36.3: Yapmadığını düşünüyor,
- %9.5: Fikri yok.

Kültürel Alışkanlıklar ve İklim Politikası:

- %21.4: Karbon emisyonlarını azaltmak için kebab yemekten ve mangal yapmaktan vazgeçebileceğini belirtiyor,
- %78.6: Vazgeçmeyeceğini söylüyor.

Politik Araçsallaştırma Algısı:

- %67.9: İklim değişikliği çığırtnaklığı yapan Batılı kurumların arkasında küresel elitlerin olduğunu düşünüyor,
- %15.5: Olmadığını düşünüyor,
- %16.7: Fikri yok.

İklim Aktivizmi ve Gelişmekte Olan Ülkeler:

- %95.8: İklim değişikliği çığırtnaklığı yapan Batılı grupların gelişmemiş ve fakir toplumların dertleriyle dertlenmediklerini düşünüyor,
- %2.4: Dertlendiklerini düşünüyor,
- %1.8: Fikri yok.

İklim Politikası ve Hayvan Hakları:

- %98.2: Net sıfır emisyon hedeflerine doğrultusunda hayvanların öldürölmemesi gerektiğini düşünüyor,
- %1.8: Öldürölmesi gerektiğini düşünüyor,

Toplumsal Değerler ve İklim Aktivizmi:

- %70.2: Bazı Batılı iklim aktivisti grupların LGBT gibi konuları da desteklemesinden endişe duyuyor,
- %20.2: Endişe duymuyor,
- %9.6: Fikri yok,
- %79.8: LGBT ve cinsiyetsizliğin insanlık için bir tehdit olduğunu düşünüyor,
- %13.7: Tehdit olmadığını düşünüyor,
- %6.5: Fikri yok.

VIII. Sonuçlar ve Öneriler

Anket sonuçları Türkiye'de iklim politikalarına yönelik üç temel eğilimi ortaya koymaktadır:

- **Kültürel Direniş ve Teknolojik Açıklık:** İnsanlar kültürel alışkanlıklarını değiştirmeye dirençli olsa da teknolojik çözümlere açıktır. İklim politikaları dâhilinde, yaşam tarzı değişikliği yerine teknoloji odaklı çözümler vurgulamalıdır.
- **Güvensizlik ve Şüphencilik:** İklim aktivizmine ve uluslararası kurumlara karşı güçlü bir şüphencilik mevcuttur. Bu nedenle, politikalar "ulusal

30

çıkarm", "enerji bağımsızlığı" ve "yerel ihtiyaçlar" çerçevesinde sunulmalıdır.

- **Ekonomik Endişeler:** İklim politikalarının ekonomik etkileri konusunda ciddi kaygılar vardır. Maliyetlerin adil dağılımı, sosyal destek mekanizmaları ve ekonomik fırsatlar vurgulanmalıdır.

Bu bulgular, iklim politikalarının toplumsal kabul görmesi için kültürel hassasiyetlere saygılı, ekonomik kaygıları giderici ve güven inşa edici bir yaklaşım benimsenmesi gerektiğini göstermektedir.

Diğer taraftan anket sonuçları, etkili iklim politikaları geliştirmek için aşağıdaki stratejik yaklaşımların değerlendirilmesini önermektedir:

Yüksek İklim Farkındalığından Yararlanma

- İklim değişikliğinin varlığı konusunda geniş bir uzlaşa olduğu vurgulanabilir,
- Tartışmayı "iklim değişikliği var mı yok mu?" sorusundan "nasıl çözülmeli?" sorusuna yönlendirmek mümkündür,
- İklim değişikliğiyle mücadele için ortak zemin bulunduğunu vurgulayan mesajlar kullanılabilir.

Ekonomik Kaygıları Giderme

- İklim politikalarını "ekonomik fırsat" olarak yeniden çerçevelemek,
- Yeşil ekonomi, yenilenebilir enerji ve yeşil teknolojilerin istihdam yaratma potansiyelini vurgulamak,

- Karbon vergisi gelirlerinin vatandaşlara geri dönüşünü sağlayacak mekanizmalar önermek,
- Ekonomik geçiş döneminde en çok etkilenecek kesimlere yönelik somut destek paketleri sunmak önemlidir.

Uluslararası İklim Politikasında Güçlü Duruş Sergileme

- Uluslararası müzakerelerde "ortak fakat farklılaştırılmış sorumluluklar" ilkesini ön plana çıkarmak,
- Gelişmiş ülkelerden finansal destek ve teknoloji transferi talep eden güçlü bir duruş sergilemek,
- Türkiye'nin kendi iklim politikalarını "dış dayatma" değil "ulusal çıkar" olarak tanımlamak,
- Tarihsel emisyonlara dayalı iklim adaleti söylemini geliştirmek gereklidir.

Gerçekçi ve Kademeli Hedefler Belirleme

- Uzun vadeli iddialı hedefleri korurken, kısa vadede ulaşılabilir ara hedefler belirlemek,
- Her sektör için farklılaştırılmış ve kademeli geçiş planları oluşturmak,
- Hedeflere ulaşmada kaydedilen ilerlemeleri şeffaf bir şekilde raporlamak,
- Somut başarı hikâyelerini öne çıkarmak (örneğin; yenilenebilir enerjide artan kapasite ve bu sayede enerjide dışa bağımlılığın azaltıldığı) yerinde bir adım olacaktır.

- Tabii diğ er taraftan bu hususları toplumun anlayacağı dilden ifade etmek gereklidir.

Kültürel Hassasiyetleri Dikkate Alma

- İklim politikalarının kültürel alışkanlıklara doğrudan müdahale etmeyeceğini vurgulamak,
- Gıda tercihlerinden ziyade tarım, ulaşım, enerji gibi yapısal dönüşüm alanlarına odaklanmak,
- Yerel ve kültürel değerleri koruyan yeşil dönüşüm örneklerini  ne çıkarmak,
- Bireylerin yaşıam tarzında radikal değişiklikler yerine, sistemik c z mlere odaklanıldığını vurgulamak önemlidir. Tabii bu süreçler yasal düzenlemelerle de desteklenmeli ve iklim kanunun tarıma, hayvancılığa, kişisel hak ve özgürlüklere, toplumsal değerlere zarar vermeyeceğine dair (toplumu kati bir şekilde ikna edecek) hukuki garantiler ilan edilmelidir.

Komplo Teorileri ve Şüpheciliği Ele Alma

- İklim politikalarını milliyetçi ve yerel değerlere uyumlu bir şekilde  er evelemek,
- "Türkiye'nin Yeşil Geleceği" gibi ulusal kimliğe hitap eden söylemler geliştirmek,
- Yerli ve milli teknoloji, yerli enerji üretimi ve enerji bağımsızlığı gibi temalarını  ne çıkarmak,

- İklim politikalarını diğer tartışılmalı sosyal konulardan ayrı tutmak,
- Bunu yaparken de özellikle hastalıklı – sapık akımlarla mücadele süreçleri başlatmak gereklidir.

Hedef Kitle Segmentasyonu ve İletişim Stratejileri

- **Yüksek Eğitimli, Orta Yaş Üstü Kesim İçin:**
 - Rasyonel ve veri odaklı mesajlar kullanmak,
 - Uzman görüşlerine ve bilimsel bulgulara referans vermek,
 - Karmaşık ekonomik analizler ve kademeli geçiş planları sunmak,
 - Ulusal güvenlik, enerji bağımsızlığı ve ekonomik rekabet açısından iklim politikalarının önemini vurgulamak,
- **Genç ve Çevre Bilinci Yüksek Kesim İçin:**
 - Dijital platformları ve sosyal medyayı etkin kullanmak,
 - Gelecek nesillere yönelik sorumluluk temasını işlemek,
 - Yenilikçi, teknoloji odaklı çözümleri vurgulamak,
 - Uluslararası bağlantıları ve küresel iklim hareketini olumlu bir çerçevede sunmak,
- **Ekonomik Kaygıları Yüksek Kesim İçin:**
 - Yeşil dönüşümün yarattığı yeni iş olanaklarını vurgulamak,
 - Enerji verimliliği yoluyla tasarruf imkânlarını öne çıkarmak,
 - Geçiş döneminde sosyal destek mekanizmalarını detaylandırmak,
 - Yeşil finansman ve teşvik mekanizmalarını anlatmak.
- **İklim Şüphecileri İçin:**

- İklim değişikliğinden bağımsız olarak temiz hava, su ve toprak kalitesi gibi konuları vurgulamak,
- Enerji bağımsızlığı ve yenilenebilir enerji kaynaklarının ekonomik avantajlarına odaklanmak,
- Ekstrem hava olaylarının yerel etkilerini somut örneklerle göstermek,
- "Riskli bir konuda bile önlem almanın" mantıklı olduğu yaklaşımını öne çıkarmak,
- Kuşkuvarın yersiz olduğunu ilave hukuki düzenlemelerle (LGBT'nin yasaklanması gibi) vurgulamak gereklidir.

Kanun Yapım Sürecine Yönelik Öneriler

1. **Şeffaflık ve Katılımcılık:** Kanun yapım sürecini daha kapsayıcı hale getirmek için (toplumun farklı kesimlerinin de dâhil olduğu) geniş katılımı çalıştaylar düzenlemek,
2. **Sektörel Yaklaşım:** Her sektör için kademeli geçiş planları geliştirmek ve bunları kanuna entegre etmek,
3. **Ekonomik Etki Analizleri:** Kanunun olası ekonomik etkilerini detaylı şekilde analiz etmek ve kamuoyuyla paylaşmak,
4. **Sosyal Koruma Mekanizmaları:** Yeşil dönüşümden olumsuz etkilenecek kesimlere yönelik somut destek mekanizmalarını kanuna dâhil etmek,

5. **Kırsal Kesim ve Çiftçilere Yönelik Düzenlemeler:** Hayvancılık ve tarım sektörünün endişelerini giderecek özel hükümler eklemek yerinde adımlar olacaktır.

İletişim ve Kampanya Önerileri

1. **"Türkiye'nin Yeşil Geleceği" Kampanyası:** Ulusal kimliği ve bağımsızlığı öne çıkaran, milliyetçi söylemle uyumlu bir kampanya,
2. **"Yeşil Ekonomi = Yeni İstihdam" Kampanyası:** İklim politikalarının yaratacağı ekonomik fırsatlara odaklanan bir kampanya,
3. **"Adil Geçiş İçin El Ele" Platformu:** Sivil toplum, iş dünyası ve kamu kurumlarını bir araya getiren, yeşil dönüşümün sosyal boyutlarına odaklanan bir platform,
4. **"İklim İçin Yerli Teknoloji" Girişimi:** Yeşil teknolojilerde yerli üretimi teşvik eden bir inisiyatif,
5. **"Temiz Hava, Temiz Vatan" İletişim Stratejisi:** İklim değişikliğini doğrudan hedef almadan, hava kalitesi ve çevre temizliği üzerinden dolaylı bir yaklaşım vurgulanabilecektir.

İklim değişikliği politikalarını "Batı'nın dayatması" veya "lüks bir çevreci kaygı" olarak algılanmaktan çıkarıp "Türkiye'nin enerji bağımsızlığı", "ekonomik rekabetçilik" ve "gelecek nesillere karşı sorumluluk" çerçevesinde yeniden konumlandırmak, farklı siyasi görüşlerden ve toplumsal kesimlerden daha geniş destek bulunmasını sağlayacak ve Türkiye'nin milli hedeflerine katkı sunacaktır.